

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

2019

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πρωταγόρας 321b-322a

Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὅτι χρήσαιτο. Αποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνόν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἣ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Απορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηναῶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρὶ –ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι– καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχεν, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δίῳ. Τῷ δὲ Προμηθεὶ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν –πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν– εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηναῶς καὶ Ἥφαιστου οἴκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηναῶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθεὶα δὲ δι' Ἐπιμηθεὶα ὕστερον, ἤπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.

A1.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο:

1. Ο Επιμηθέας σκόπιμα αφήνει τον άνθρωπο χωρίς εφόδια.
2. Ο Προμηθέας έρχεται να ελέγξει τη διανομή των εφοδίων.
3. Ο Προμηθέας προβληματίζεται για το πώς θα σώσει τον άνθρωπο.
4. Η είσοδος στην ακρόπολη του Δία επιτρέπεται στον Προμηθέα.
5. Μετά την παρέμβαση του Προμηθέα ο άνθρωπος αποκτά αφθονία αγαθών.

(μονάδες 5)

β. Για κάθε μία από τις παραπάνω απαντήσεις να γράψετε στο τετράδιό σας το κομμάτι του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνει. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

- B1.** Να περιγράψετε την προσωπικότητα και τον ρόλο του Επιμηθέα στη διανομή των εφοδίων, λαμβάνοντας υπόψη τις λέξεις και τις φράσεις του αρχαίου κειμένου που αναφέρονται σε αυτόν.

Μονάδες 10

- B2.** Ποια αξία αποδίδεται στην «έντεχνον σοφίαν» και την πολιτική τέχνη, όπως φαίνεται από τον τρόπο με τον οποίο αυτές φυλάσσονται; Για να τεκμηριώσετε την απάντησή σας, να στηριχτείτε στο παρακάτω απόσπασμα: «Ἀπορία οὖν σχόμενος [...] κλοπῆς δίκη μετῆλθεν».

Μονάδες 10

- B3.** Να γράψετε στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

- α. Οι σοφιστές χρησιμοποιούσαν τους μύθους στα γραπτά και τη διδασκαλία τους.
- β. Ένα από τα πρόσωπα που εμφανίζονται στον διάλογο *Πρωταγόρας* είναι ο ηγέτης των Τριάκοντα Τυράννων.
- γ. Στον διάλογο *Πρωταγόρας*, ο Σωκράτης αντιμετωπίζει τον Πρωταγόρα με έντονη ειρωνεία.
- δ. Ο Πρωταγόρας στον ομώνυμο διάλογο υποστηρίζει ότι η πολιτική τέχνη είναι προσιτή σε όλους τους ανθρώπους.
- ε. Η σωκρατική διαλεκτική υιοθετεί τη μέθοδο της διάλεξης.

Μονάδες 10

- B4.** Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιό σας κάθε μία αρχαία ελληνική λέξη της στήλης Α με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνική λέξη της στήλης Β. (Στη στήλη Β περισεύουν τρεις λέξεις.)

Στήλη Α	Στήλη Β
είμαρμένη	εισιτήριο
έξιέναι	είσοδος
ἔσχε	κλεψύδρα
κλέπτει	σχίσμα
λαθών	μερίδιο
	λοιπόν
	λήθη
	σχήμα

Μονάδες 10

B5.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αισχύλος, Προμηθεύς δεσμώτης, στίχοι 476 - 487, 500 - 506

Μιλάει ο Προμηθέας:

Με τη συνέχεια πιο πολύ θα ξαφνιαστείς ακούγοντας [476]
τι τέχνες και τεχνάσματα σκαρφίστηκα.

Και πριν απ' όλα τούτο: όσοι πέφτανε άρρωστοι
δεν είχαν γιατρικό ή να το μασήσουν

ή να το καταπιούν ή να το αλείψουν πάνω τους, [480]
μόνο καταμαραίνονταν χωρίς φάρμακα ν' ανακατεύουν,
αμυντικά μέσα για όλες τις αρρώστιες.

Και τα πολυάριθμα είδη της μαντικής τους ταξινόμησα
και πρώτος απ' τα όνειρα ξεχώρισα όσα μέλλονται [485]
να βγουν αληθινά, κι ερμήνευσα τα αινίγματα
τα φραστικά και τα συναπαντήματα του δρόμου.

[...]

Να το έργο μου. Κι ό,τι πολύτιμο έχει η γη [500]

κρυμμένο απ' τους ανθρώπους μες στα σπλάχνα της,
το μπρούντζο και το σίδηρο, το ασήμι, το χρυσάφι,
ποιος άλλος θα 'λεγε πως τους το έδειξε πριν από μένα;
Κανείς, το ξέρω, εκτός αν φλυαρεί κι ανοηταίνει.

Με δυο λόγια μάθε τα πάντα: όλες οι τέχνες [505]
οι ανθρώπινες είναι δωρεές του Προμηθέα.

(μετάφραση Παν. Μουλλά)

Αφού μελετήσετε το παραπάνω μεταφρασμένο απόσπασμα από τον Προμηθέα δεσμώτη του Αισχύλου, να συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται ο χαρακτήρας του Προμηθέα, με βάση τα λόγια και τις ενέργειές του, σε κάθε ένα από τα δύο κείμενα, στον Πρωταγόρα και τον Προμηθέα δεσμώτη. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, Κυνηγετικός, 13.1 - 5 (έκδ. του E. C. Marchant)

Στο τέλος του Κυνηγετικού ο Ξενοφών, αφού έχει μιλήσει για την αξία του κυνηγιού, προβάλλει τον εαυτό του ως αληθινό δάσκαλο σε αντίθεση προς τους σοφιστές.

Θαυμάζω δὲ τῶν σοφιστῶν καλουμένων ὅτι φασὶ μὲν ἐπ' ἀρετὴν ἄγειν οἱ πολλοὶ τοὺς νέους, ἄγουσι δ' ἐπὶ τοῦναντίον· οὔτε γὰρ ἄνδρα που ἐωράκαμεν ὄντιν' οἱ νῦν σοφισταὶ ἀγαθὸν ἐποίησαν, οὔτε γράμματα παρέχονται ἐξ ὧν χρῆ ἀγαθοὺς γίνεσθαι, ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ματαίων πολλὰ αὐτοῖς γέγραπται, ἀφ' ὧν τοῖς νέοις αἰ μὲν ἡδοναὶ κεναί, ἀρετὴ δ' οὐκ ἔνι¹ διατρίβειν δ' ἄλλως παρέχει τοῖς ἐλπίσασί τι ἐξ αὐτῶν μαθήσεσθαι καὶ ἑτέρων κωλύει χρησίμων καὶ διδάσκει κακά. Μέμφομαι οὖν αὐτοῖς τὰ μὲν μεγάλα μειζόνως· περὶ δὲ ὧν γράφουσιν, ὅτι τὰ μὲν ῥήματα αὐτοῖς ἐζήτηται, γνῶμαι δὲ ὀρθῶς ἔχουσαι, αἷς ἂν παιδεύοιντο οἱ νεώτεροι ἐπ' ἀρετὴν, οὐδαμοῦ. Ἐγὼ δὲ ιδιώτης μὲν εἰμι, οἶδα δὲ ὅτι κράτιστον μὲν ἔστι παρὰ τῆς αὐτοῦ φύσεως τὸ ἀγαθὸν διδάσκεσθαι, δεύτερον δὲ παρὰ τῶν ἀληθῶς ἀγαθὸν τι ἐπισταμένων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐξαπατᾶν τέχνην ἐχόντων. Ἴσως οὖν τοῖς μὲν ὀνόμασιν οὐ σεσοφισμένως λέγω· οὐδὲ γὰρ ζητῶ τοῦτο· ὧν δὲ δέονται εἰς ἀρετὴν οἱ καλῶς πεπαιδευμένοι ὀρθῶς ἐγνωσμένα ζητῶ λέγειν· ὀνόματα μὲν γὰρ οὐκ ἂν παιδεύσειε, γνῶμαι δέ, εἰ καλῶς ἔχοιεν.

¹ ἔνι: ἔνεστι.

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «Ἐγὼ δὲ ἰδιώτης [...] ζητῶ τοῦτο».

Μονάδες 10

Γ2. Ποιες επικρίσεις διατυπώνει εναντίον των σοφιστών ο Ξενοφών ως προς την επίδρασή τους στους νέους;

Μονάδες 10

Γ3. Στο απόσπασμα «οὔτε γὰρ [...] χρὴ ἀγαθοὺς γίγνεσθαι»:

α. Να μεταφέρετε τα τριτόκλιτα ουσιαστικά και τις αντωνυμίες στον άλλο αριθμό, στην ίδια πτώση και στο ίδιο γένος. (μονάδες 4)

β. Να γράψετε στο τετράδιό σας τα ρήματα που βρίσκονται σε πληθυντικό αριθμό (μονάδες 3) και να τα μεταφέρετε στην υποτακτική αορίστου της ενεργητικής φωνής, στο ίδιο πρόσωπο και στον ίδιο αριθμό. (μονάδες 3)

(μονάδες 6)

Μονάδες 10

Γ4. α. Στο απόσπασμα «ὀνόματα μὲν γὰρ [...] εἰ καλῶς ἔχοιεν» να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου (μονάδα 1) και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε να δηλώνει το προσδοκώμενο. (μονάδες 3)

(μονάδες 4)

β. «πολλὰ αὐτοῖς γέγραπται»: Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης (μονάδες 2) και να κάνετε όλες τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε να τονίζεται το πρόσωπο που ενεργεί (μονάδες 4).

(μονάδες 6)

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- A.1 α
1. Λ
 2. Σ
 3. Σ
 4. Λ
 5. Σ

A.1 β

1. Λ «Άτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν Ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα.»
2. Σ «Ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν»
3. Σ «Ἀπορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὕροι»
4. Λ «Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν»
5. Σ «καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται»

B.1

Σύμφωνα με το μύθο οι θεοί έπλασαν τα ζώα ως προς την εξωτερική τους μορφή και έδωσαν εντολή στους δύο Τιτάνες να τα εφοδιάσουν με τα κατάλληλα εφόδια. Η διαδικασία διανομής των ιδιοτήτων δεν έγινε όπως ταίριαζε στα ονόματα και τους χαρακτήρες των δύο Τιτάνων. Κανονικά ο Προμηθέας, ο οποίος είναι προνοητικός, έπρεπε να κάνει τη μοιρασιά και ο Επιμηθέας να επιβλέπει το έργο του. Η σημασία της αλλαγής ρόλων μεταξύ Επιμηθέα και Προμηθέα είναι καταλυτική για την εξέλιξη του μύθου, αφού ο Επιμηθέας, αναλαμβάνοντας έναν ρόλο που δεν του αρμόζει, θα κάνει λάθος και θα αφήσει χωρίς εφόδια το ανθρώπινο γένος. Τότε θα αναγκαστεί να παρέμβει ο Προμηθέας και να κλέψει τα δώρα των θεών, τις τεχνικές γνώσεις και τη φωτιά.

Στην αρχή του μύθου, ο Επιμηθέας παρουσιάζεται να εξαντλεί όλα τα εφόδια στα ζώα, για τα οποία υπήρξε ιδιαίτερα ευρηματικός και αποτελεσματικός, αφού πέτυχε την εξισορρόπηση και τη διαίωσιση κάθε είδους («τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα»), επιδεικνύοντας σύνεση και δικαιοσύνη. Ο Πρωταγόρας εξηγεί τελολογικά τον «νόμο της αναπλήρωσης» στη φύση, με τη μυθική μορφή του Επιμηθέα, αφού σύμφωνα με τους βιολογικούς νόμους κάθε ζώο έχει εφοδιαστεί με τα αναγκαία μέσα επιβίωσης, αυτοσυντήρησης και διαίωσισης του είδους του.

Στη συνέχεια, βέβαια, αποδεικνύεται και η αρνητική πτυχή του χαρακτήρα του, όπως αυτός προκύπτει και από την ετυμολογία του ονόματός του: είναι αυτός που σκέφτεται μετά την εκτέλεση μιας ενέργειας και βρίσκεται αντιμέτωπος με τις συνέπειές της [ἐπί (= μετά) + μῆδος (= σκέψη)]. Είναι «ἀμαρτίνοος» ή «ὀψίνοος». Θα μπορούσαμε, λοιπόν, να τον χαρακτηρίσουμε **αστόχαστο, απερίσκεπτο, επιπόλαιο, παρορμητικό** γιατί αφήνει τον άνθρωπο εντελώς αβοήθητο και ανυπεράσπιστο («ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα, λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἢν τὸ ἀνθρώπων γένος»). Συγκεκριμένα, ο φυσικός του εξοπλισμός ήταν εντελώς ανεπαρκής («γυμνός, ἀνυπόδητος, ἄστρωτος, ἄοπλος»). Η απρονοησία και η πνευματική κατωτερότητά του τονίζεται με το σχήμα μείωσης και λιτότητας: «οὐ πάνυ τι» αντί «ελάχιστα». Αξίζει να επισημανθεί, βέβαια, ότι ο Επιμηθέας συνειδητοποιώντας το λάθος του βρίσκεται σε αδιέξοδο («ἠπόρει ὅτι χρήσαιτο», «**Αποροῦντι δὲ αὐτῷ**») και αγωνιά για την τύχη του ανθρώπου καθώς οι ελλείψεις του είναι εμφανείς.

B.2

Η φράση «**έντεχνος σοφία**» δηλώνει τη σοφία που εμπεριέχει και σχετίζεται με την τέχνη. Είναι οι δεξιότητες και η εμπειρία σε μια τέχνη (αρχιτεκτονική, μεταλλουργία, ιατρική κ.α) και δεν έχει να κάνει με τις θεωρητικές γνώσεις όπως η φιλοσοφία και η γνώση των επιστημών. Χάρη σ' αυτό το δώρο του Προμηθέα ο άνθρωπος απέκτησε τεχνικές γνώσεις

(κατασκευαστική ικανότητα) για να ικανοποιήσει υλικές και βιοτικές του ανάγκες. Αποτελούν τη βάση του υλικοτεχνικού πολιτισμού και περιλαμβάνουν τόσο τις πρακτικές όσο και τις καλές τέχνες. Η **πολιτική τέχνη** είναι η τέχνη για την οργάνωση της πολιτείας και περιλαμβάνει ηθικές ιδιότητες όπως δικαιοσύνη, σωφροσύνη, σεβασμός κ.α

Αρχικά τόσο η «έντεχνος σοφία» όσο και η πολιτική τέχνη βρίσκονται στα χέρια των θεών, στοιχείο που υποδηλώνει **τη μεγάλη τους αξία** σε αντιδιαστολή με τα εφόδια που έλαβαν τα ζώα που δεν είχαν θεϊκή προέλευση. Πιο συγκεκριμένα οι τεχνικές γνώσεις μαζί με τη φωτιά φυλάσσονται στο κοινό οίκημα της Αθηνάς και του Ηφαίστου («**τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου οἶκημα τὸ κοινόν**»). Η απουσία φύλαξης, σύμφωνα με το μύθο, καθιστά εφικτή την πρόσβαση στο χώρο και την κλοπή αυτών των ιδιοτήτων από τον Προμηθέα («**λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας ... δίδωσιν ἀνθρώπῳ**»). Κάτι που κρίνεται απαραίτητο για την αναπλήρωση της φυσικής ένδειας του ανθρώπου με την ανάπτυξη υλικοτεχνικού πολιτισμού.

Στο αρχικό σχέδιο του Προμηθέα ήταν και η κλοπή της πολιτικής τέχνης από το Δία, όμως αφενός τα χρονικά περιθώρια είχαν στενέψει («**οὐκέτι ἐνεχώρει**»), αφετέρου δεν ήταν εύκολο να πλησιάσει στην ακρόπολη, την κατοικία του βασιλιά των θεών. Ο χώρος φυλασσόταν από φοβερούς φύλακες («**πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν**»). Σύμφωνα με τη μυθολογία, οι φρουροί αυτοί ήταν το Κράτος, που ήταν η προσωποποίηση της σωματικής δύναμης, και η Βία, που ήταν η προσωποποίηση της επιβολής. Η πολύ καλή φύλαξη της πολιτικής τέχνης συμβολίζει τη δυσκολία απόκτησής της και τις επίπονες προσπάθειες του ανθρώπου για πολιτική οργάνωση. Επιπλέον το γεγονός ότι η πολιτική τέχνη ανήκε στο Δία, τον ανώτερο από όλους τους θεούς, υποδεικνύει τη μεγάλη της αξία. Τέλος, η δίκη («**κλοπῆς δίκη μετῆλθεν**») και η επακόλουθη αυστηρή τιμωρία του Προμηθέα από το Δία δηλώνει μεν τον επονείδιστο χαρακτήρα της πράξης της κλοπής αλλά και τη σημασία της πολιτικής αρετής για το ανθρώπινο γένος.

B.3

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

B.4

είμαρμένη- μερίδιο
έξιέναι- εισιτήριο
ἔσχε- σχήμα
κλέπει- κλεψύδρα
λαθών- λήθη

B.5

Και στα δύο κείμενα διαφαίνεται η προσφορά του Προμηθέα στο ανθρώπινο γένος με καταλυτικής σημασίας αποτελέσματα για την πορεία και την εξέλιξή του.

Στο πρωτότυπο κείμενο ο Προμηθέας παρουσιάζεται από τον Πρωταγόρα να βρίσκεται σε αδιέξοδο αναζητώντας λύση για την επιβίωση του ανθρώπου (**«Απορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι.»**). Ως φιλόανθρωπος θεός πράττει ανιδιοτελώς και προσφέρει τις τεχνικές γνώσεις και τη φωτιά στους ανθρώπους, χωρίς να περιμένει ανταπόδοση. Απόλυτα συνειδητοποιημένος για το εγχείρημά του, παράτολμος και ριψοκίνδυνος (**«λαθών εισέρχεται»**) πραγματοποιεί την εισοδό του στο οίκημα των θεών. Επιπλέον μπορεί να χαρακτηριστεί ως ευρηματικός και αποτελεσματικός εφόσον παρείχε στον άνθρωπο τις ιδιότητες εκείνες που εξασφάλισαν την ευπορία του. Πρόκειται συνεπώς για τον σωτήρα του ανθρώπινου γένους αφήφώντας τις επιπτώσεις της ενέργειάς του (**«κλοπῆς δίκη μετήλθεν»**). Ο χαρακτήρας αυτός του Προμηθέα προβάλλεται στα πλαίσια του μύθου με περιγραφικό τρόπο, σε τριτοπρόσωπη αφήγηση.

Στο απόσπασμα από τον Αισχύλο ο ίδιος ο Προμηθέας αφηγείται σε α' πρόσωπο αναλυτικά τις δωρεές του στον άνθρωπο (ιατρική, μαντική, μεταλλουργία, κατασκευαστικές τέχνες γενικότερα) για να τονίσει το μέγεθος της προσφοράς του. Στο πλαίσιο της ποιητικής αφήγησης με τρόπο εμφαντικό χρησιμοποιώντας ρητορική ερώτηση (**«ποιος ἄλλος θα ἔλεγε πως τους το ἔδειξε πριν ἀπὸ μένα;»**), με πρόταση χωρίς ρήμα (**«Να το ἔργο μου.»**) και με προστακτική ἐγκλίση (**«μάθε»**) προβάλλει τον χαρακτήρα του προσδίδοντας αμεσότητα και ζωντάνια στον λόγο του. Ἐτσι, θα τον χαρακτηρίζαμε επινοητικό, ευρηματικό και φιλόανθρωπο, από την άλλη, όμως, τον διακρίνει ἐπαρση και φιλαυτία, καθώς αποδίδει τη σωτηρία και την εξέλιξη του ανθρώπου αποκλειστικά στην δική του προσφορά (**«ὄλες οἱ τέχνες οἱ ἀνθρώπινες εἶναι δωρεές του Προμηθέα»**).

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Εγώ είμαι απλός άνθρωπος, όμως γνωρίζω ότι το καλύτερο είναι να διδάσκεται (πρώτα) κανείς το σωστό με βάση τη δική του φύση, και δεύτερον (να διδάσκεται) περισσότερο από όσους γνωρίζουν αληθινά κάτι σωστό παρά από όσους κατέχουν την τέχνη της εξαπάτησης. Ίσως λοιπόν δεν μιλά με λόγια σαν των σοφιστών· γιατί δεν επιδιώκω αυτό.

Γ2.

Ο Ξενοφών στο συγκεκριμένο απόσπασμα διατυπώνει επικρίσεις εναντίον των σοφιστών ως προς την επίδρασή τους στους νέους. Ειδικότερα, κατηγορεί τους σύγχρονους σοφιστές ότι δεν έκαναν ούτε έναν άνδρα ενάρετο ούτε προσφέρουν συγγράμματα χάρη στα οποία οι νέοι γίνονται ενάρετοι, αλλά έχουν γράψει πολλά συγγράμματα για ανούσια ζητήματα, εξαιτίας των οποίων οι νέοι κυριεύονται από άσκοπες απολαύσεις και δεν χαρακτηρίζονται από αρετή. Επιπλέον, όσοι ελπίζουν ότι θα μάθουν κάτι από τα συγγράμματα των σοφιστών αφενός χάνουν άδικα τον χρόνο τους, αφετέρου εμποδίζονται από το να μάθουν άλλα χρήσιμα πράγματα, ενώ διδάσκονται άχρηστα. Επίσης, ο συγγραφέας μέμφεται τους σοφιστές, επειδή εκφράζουν με τρόπο εξεζητημένο όσα γράφουν, ενώ πουθενά δεν υπάρχουν σωστές απόψεις τους με τις οποίες εκπαιδεύονται οι νεώτεροι ώστε να γίνουν ενάρετοι.

Γ3.

α. **ἄνδρα**: ἄνδρας

γράμματα: γράμμα

ὄντιν': οὐστίνας

ῶν: οὐ

β. **ἔωράκαμεν**: ἴδωμεν

ἐποίησαν: ποιήσωσι

παρέχονται: παράσχωσι

Γ4.

α. **εἰ ἔχοιεν**: υπόθεση

οὐκ ἂν παιδεύσειε: απόδοση

υποθετικός λόγος της απλής σκέψης του λέγοντος

προσδοκώμενο: ἔάν ἔχωσι(ν) - οὐ παιδεύσει

β. **παθητική σύνταξη και αττική (σύνταξη)**

αὐτοὶ πολλὰ γεγράφασι(ν)